Lietuvių Sąjungos Brazilijoj Organas
Leidėjas:- LIETUVIU S-GA BRAZILIJOJ
Atsakomasis redaktorius
Dr. Egaz Muniz Moreira Landim
REDAGUOJA
Redakcinė Komisija
Rankraščius redakcija taiso savo nuožiūra ir nenaudotų rankraščių nesaugo ir savo lėšomis negrąžina.
Už apmokamus skelbimus neatsako.

LIETUVIS

O maior e mais antigo jornal da America do Sul.
Didžiausias ir seniausias lietuvių laikraštis Pietų Amerikoje.

Atsk. Nr. kaina 300 rs
Prenumeratos kaina:
Brazilijoj metams 12 milreisų, pusmečiu 6$000
Pietų ir Šiaurės Ameriko e metam 15 milreisų, pusmečiui 8 milr.
REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADR
Rua Bandeirantes, 474 Telf. 4-3925
Caixa Postal 1764 São Paulo.

12-ti METAI. SÃO PAULO, 1940 m. Lapkritis - Novembro mėn. 22 d. Nr. 78 (673)

25 23849

Lietuvių Tauta Nenurims Tol, Kol Bus Grąžinta Jai Smurtu Palaidota Nepriklausomybė.

AUGA ROMOS - BERLYNO - TOKIO „ASIS“

Pietu Slavijon peréjo geras italu karo grobis

Malonus Skaitytojau!

„Lietuvis“ yra Tamstos nenuilstamas draugas ir bičiulis. Kas savaitė be pertraukos aplanko Tamstą su naujausiomis žiniomis, tad jau artinasi laikas pasirūpinti, kad, jis Tamstą lankytų be jokios pertraukos ir toliau. Tikimės, kad Tamsta ir toliau nenorėsi su „Lietuviu“ skirtis.

Redakcija ir Administracija.

Politinių ivykių santrauka

Graikai, nežiūrint į atkaklu italų pasipriešinimą, pasekmingai veržiasi pirmyn. Kori cos apylinkėse graikai užėmė Ersekos miestą, nukirdami svarbiausius kelius, tarnaujančius dešinio ir kairiojo italų kariuomenės sparnų susisiekimui ir medžiagos papildymui. Ersekos okupavimas nesumažino kovų Koricos fronte, kur italai masiniai panaudodami pėstininkus ir šimtus lėktuvų, mėgindami didžiausiomis pastannomis su laikyti graikų veržimąsi. Iki šiol italams nepavyko page rinti savo pozicijų ir karo iniciatyva vis tebėra graikų rankose. Ši nesekmė didžiai sujaudina taip italų, taip vokiečių diplomatinius sluoksnius ir to pasekme seka kon ferencija po konferencijos. Vokiečiai nori įsikišti į italų — graikų karą, bet pakeliui stovi Bulgarija, kuri nesutinka vokiečių kariuomenės per leisti, Bulgarijos padėtis labai sunki, nes vokiočiai daro didžiausia spaudimą. Eina gandai, kad dabartinės konferencijos tarp regento Boriso ir Hitlerio proga, kad dabartinis ministerių kabinetas bus pakeistas vokiečiams palankesniu. Spėjama, kad Balkanų tautos bus įtrauktos į karą greičiau, negu buvo numa tyta. Bulgarijos sostineje viešpatauja įsitikinimas, kad vokiečiai reikalauja naujų koncesijų ir laisvo vokiečių kariuomenės pravažiavimo, bet oficialiniai sluoksniai atsi sako duoti paaiškinimų. Paneigiami, užsieniuose kilę gandai, kad Bulgarija yra pa siryžusi siųsti ultimatumą Graikilai, reikalaudama teritorialinės revizijos, atiduoda ma Trakiją ir už ją prašydama išpildymo senos svajonės — priėjimo prie Egėjaus jūros. Bulgarų tauta yra nusistate prieš karą, bet oficialiniai sluoksniai yra linkę, ypač po Molotovo vizito Berlyne, nusileisti „ašies“ reikalavimams. Turkija įspėjo, kad betkoks pažeidimas Bulgarijos nepriklausomybės pri vers Turkiją reaguoti ginklu. Akivaizdoje italų nesekmės graikų fronte, anglų blokados ir pirmavimo jūroje „ašininkai‘ yra priversti išprovokuo ti naujus kruvinus kivirčus, įtraukdami į karą naujas tau tas, nors jos ir neturėtų tam priežasčių. Atrodo, kad „ašininkų planai nepasisekę. Vie toj greito „žaibinio“, jie sulaukė „ilgalaikio“ karo. Vokietijos ir Italijos vidaus sąlygomis jos abi negali išlaikyti ilgo karo, nors jų propa ganda ir skelbia atvirkščiai.

Ispanai, kol kas, nežiūrint į didžiausius „ašininkų“ pastangas, prie ašies dar „nepri lipo“. Ispanų tauta yra išvargusi ir nenori kariauti. Jėga veržtis vokiečiai bijo, nes ne nori prieš save sukelti ispanų tautą.

Reikšmingos sukaktuvės

Lapkričio mėnuo itin yra reikšmingas Brazilijos Respublikos istorijos gyvenime. Šio mėn. 10 d. sukako lygiai 10 metų, kai Didžiausią Pietų Amerikos kraštą — Brazi liją sekmingai valdo Prezidentas p. Getulio Vargas. Jo asmenyje Brazilija kas kartas eina geresniais gyvenimo keliais į šviesesnį rytojų. Dingo krašte įvairios politinės nesantaikos, įvairūs poli tiniai ginčai, kurie tik ir trukdė šiam kraštui plėtotis, eiti spartesniais žingsniais į priekį, atsirado taika ir ramy bė. Kiekvienas brazilas žino, kad jo gimtinės valdymo viršūnėje stovi žmogus, kuris visas savo jėgas ir gyvenimą yra paaukojęs šio didžio, gra žaus ir turtingo krašto progresui.

Lapkričio 15 dieną iškilmingai buvo švenčiama 51 m Brazilijos Respublikos paskelbimo sukaktuvės, kurios buvo iškilmingiausiai švenčiama visuose Brazilijos estaduose, ypatingai nepaprastos iškilmės buvo Rio de Janeiro. Iškilmėse dalyvavo pats Respublikos Prezidentas p. Getulio Vargas, visi minis teriai, svetimų valstybių diplomatai, karo etachės, milži niškos minios. Pro Garbės tribuną pražygiavo įvairios kariuomenės padalinių rūšys.

Lapkričio mėn 19 d. buvo švenčiama Brazilijos Vėlia vos šventė. Iki 1939 metų visi Brazilijos estadai turėjo savo vėliavas ir jas gerbda vo daug geriau, negu tikrąją Brazilijos vėliavą, dažnai įvykdavo tarpsetadinių nesu sipratimų dėl vėliavos pirme nybių. Ir šiuo kartu Respubli kos Prezidentas p. Getulio Vargas surado išeitį, panaikindamas visas estadines vėliavas, įvedė vieną, visai Bra zilijai reikšmingą „Ordem e Progresso“ vėliavą. Ypatingai šias sukaktuves iškilmingai šventė visos mokyklos.

Telegramos

ATENA.— 20. (U.P.) Italai, norėdami atakuoti graikus iš užpakalio, įsiveržė Jugoslavijos teritorijon ir bandė ją pereiti. bet buvo jugoslavų nuginkluoti. Jugoslavai nugin klavo visą italų motorizuotos kariuomenės dalinį, suimdami 130 tankų, 1400 lengvų ir 400 sunkių kulkosvydžių.

LONDONAS. 21 (A. P.) — Oro ministerija praneša, kad maršalas Owen Tudor Boyd, Vidurinių Rytų aviacijos šefas, pateko į italų nelaisvę. Lėktuvas, kuriuo skrido mar šalas, italų naikintuvų buvo priverstas nusileisti Sicilijoje, buvo italų policijos sulaikytas kartu su maršalu ir jo sankeleiviais.

ROMA, — 20 / U. P. / Oro biuletenis praneša, kad negrįžo į savo bazę generolo Ettore Mutti lėktuvas. Spėjama kad jis esąs žuvęs graikų fronte. Gen. Mutti buvo dide lis Ciano draugas, Fašistų par tijos sekretorius. Tai jau ant ra garsi italų aviacijos figū ra, kuri be laiko žūva grobo niškiem diktatorių įgeidžiam patenkinti.

———

O Brasil e sua divida externa

Dever pode significar um atestado de credito e no comercio esta é mesmo a regra. Os negocios se fazem num ritmo em que as colunas do debito e do haver não se fecham nunca. O essencial é que ontre elas haja, pelo menos, o equilibrio, que permita a marcha comer cial.

Tambem, entre as nações, acontoce a mesma coisa. Principalmente quando são nações jovens, que precisam receber de outros povos, que enriqueceram antes, o concurso de suas reservas.

Nosso pais, mesmo, muito se tem utilizado não só da tecnica, como de capitais estrangeiros, aos duais devemos poderoso estimulo à nos sa economia e às nassas ri quezas. Esses capitais têm, por sua vez, logrando quasi sempre no Brasil renumeração compensadora. Possuimos um territorio do imensas possibilidades, cuja exploração apenas se iniciou. E a verdade é que jámais o dinheiro aqui aplicado deixou de oferecer seguras pers pectivas de colocação.

Temos tomado muito di nheiro emprestado, devemos muito? Esta é nma pergunta que vale a pena fazermos a nos mesmos pars que se avive na nossa memoria a lembrança desse problema.

Pelos dados do Conselho Tecnico de Economia e Finansas do Ministerio da Fazenda, a divida externa do Brasil, toda a divida montava em 31 de dezembro de 1939 á soma de 20.187.038:000$000, fazendo-se a conver sação pelo cambio daquela data.

Este encargo não é pequeno, este onus não é leve, po rem esta longe, muito longe de reprezentar qualquer coisa de arrazador para a riqueza existente no pais. Afinal, o progresso do Brasil é vertiginoso. Nosso parque industrial cresce todos os anos. Com o estabelicimeeto de graude siderurgia, ficarão em nossas mãos todos os de um dosenvolvimento teori camente ilimitado. Os orçamentos da União, dos Estados e dos municios atingem a um total já respeitadissimo. Basta considerar se esse indice para que os motivos de otimismo na vitalidade nacional se justifiquem.

Daquela soma, 12.175.539 000$ pertencem á divida da União; 6.016:000$000 á divida dos Estados e 1.995.187:000$, dos Municipios.

Em moedas estrangeiras, assim se disstribue nossa divida externa: 156.192.273 libras, 356.260.145 dolares, 229.185.500 francos ouro, 521.453.837 francos papel e 8.336.040 florins.

Mas, sendo a população brasileira de 44 milhões de habitantes, dessa divida toca a cada brasileiro uns 450$000 aproximadamente.

Por aqui verificamos que, melhor aparelhado o Brasill para trabalhar e produzir, não haverá filho seu que não seja capaz de arcar com a responsabilidade de sua parcela nos compromissos externos do pais. E' a nossa capacidade de criar riqueza que responderá si devemos muito ou pouco. Ora, a esta luz, não ha duvida que devemos pouco.

Bombas d'agua

Su pistonu arba rotatoriu.
Labai ekonomiškos.
Didelis patvarumas.
Mažiausias jėgos eikvoiimas.
Kainos visiems prieinamos.
Dėl smulkesnių informacijų teirautis pas JB. ALTMANN,
Rua Generas Osorio, 35.

SKAITYK IR PLATINK „LIETUVĮ“

VISI I ŠOKIU VAKARUS, kuriuos ruošia kiekviena sekmadieni Vila Anastazijoje Dr. J. Basanavičiaus mo kyklos Tėvų Komitetas mokyklos naudai.

Gražiai praleisite šventadienio va karus ir kartu paremsite mokyklą Pradžia 7,30 v. v.

Tėvų Komitetas

Mokiečiai, NAUJIENA!..

Pirmą kartą Mokos rajone, DR. V. KUDIRKOS MOKYKLOJE bus suvaidinta nepaprastai įdomi 3-jų veiksmų pjesė

„Amerikoniškas Žentas“.

Veikalą vaidina geriausios São Paulo meno pajėgos.

Atsilankę į vakarą turėsite progos prisiminti pavergtosios Lietuvos gyvenimą su piršlybų papročiais.
Be vaidinimo dar bus bokso rungtynės ir laisvosios imtynės.
Tad įsidėmėkite gerai **š. m. lapkričio mėn. 23 d.**
Pakvietimus galima gauti — pas Mokos ir Bom Retiro sportininkus ir mok. E. Pažėrą.
Išalkusiems ir ištroškusiems bus pigus lietuviškas bufetas.

Pradžia ponktualiai 8 val. vakaro ir pabaiga 4 val. ryto.

RENGĖJAI.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

— Lietuvos komunistų partija rengia vakarines paskaitas. Apie darbo našumą ir jo reikšmę dabartiniu momentu paskaitą laikė darbo komisariato departamento direktorius „draugas“ Micelmacheris.

—X—

— Sveikatos komisariato tarnautojai leidžia sieninį laikraštį „Sveikatos Sargyboje“. Šio laikraščio redaktorium paskirtas gyd. Robinzonas.

—X—

— Sveikatos komisariatas spalių mėn. viduryje numato persikelti į Vilnių.

—X—

— Pradedant šių mokslo metų kursą Veterinarijos Akademijoje, žemės ūkio komisariato atstovas Žukauskas laikė prakalbą, kurioje pabrėžė, kad Lietuva gyvulininkystės srityje turinti būti pirmoji iš visų 16 sovietų respublikų. Jis tarp kita ko pastebėjo, kad pradžioje esą užsimota suorganizuoti bent 200 „sovchozų“.

Dėl pastabos, kad Lietuva turinti būti pirmoji gyvulininkystėje, tai tenka pabrėžti, kad šiuo metu iš visų sovietų respublikų Lietuva iš tikrųjų yra pirmoji gyvulininkystėje, nes visose kitose senesnėse sovietų respublikose ši gamybos šaka yra susovietinta, t. y. sugriauta. Jeigu bolševikiškas režimas išliks Lietuvoje ilgesnį laiką, tai ir Lietuvos gyvulininkystė bus sugriauta.

—X—

— Sovietų Lietuvos aukščiausioji taryba leidžia oficialinį laikraštį, pavadintą „Lietuvos TSR aukščiausiosios tarybos Žinios“. Tame leidinyje bus skelbiami aukščiausiosios tarybos priimtieji įstatymai ir šios tarybos prezidiumo įsakymai.

Įdomu pastebėti, kad sovietų Lietuvoje įsakymai vadinami „įsakais“. Matyti, tai geriau primana rusiškąjį „ukaz“.

—X—

— Visa eilė Lietuvoje veikiančių įmonių, aukščiausiosios tarybos prezidiumo pirmininko J. Paleckio įsakymu gavo sovietiškus vardus. „A. S. Soloveičikas ir sūnus“ akc. b-vės malūnas ir lentpiūvė pavadinti „Malūnas ir Lentpiūvė Raudonoji Aušra“. Susijungusių Marijonų ir „Šešupės“ spaustuvių pavadinimas toks: „Pergalės spaustuvė“. Medžio pramonės dirbtuvė „Lietmedis“ pavadinta „Antano Kranausko vardo medžio pramonės įmonė“. Prie Lietuvos Žemės Ūkio Kooperatyvų Sąjungos Lietūkio prikergtas „Lietuvos TSS“. Avalynės fabrikas G. L. Falkovskis pavadintas „Avalynės fabrikas raudonoji vėliava“. Kybartų L. Šimbergo ir G. Greingelio koklių fabrikas gavo pavadinima „K. Mažeikos vardo kokliu fabrikas“. A. Gluchovskio fabrikas pavadintas „pirmyn“ Kurliandijos aliejaus fabrikas Vilniuje — „Aliejaus fabrikas rau raudonoji žvaigždė“. Audimo fabrikas „S. Živčiūnas ir B-vė“ vadinsis „Audimo fabrikas žvaigžde“.

Kauno miesto darbininkų nešėjų profesinės sąjungos biblioteka pavadinta Rafaelio Čarnio vardu.

—X—

— Buv. Nepriklausomosios Lietuvos Seimo rūmai vadinsis dabar Lietuvos TSR aukščiausiosios tarybos namais.

—X—

— Paskelbtas pranešimas, kad visas buvusiųjų studentų organizacijų turtas turi būti perduotas studentų laikinajam komitetui ligi rugsėjo 28 d. Už šio reikalavimo neįvykdymą bus atsakingi buvusieji organizacijų pirmininkai ir vicepirmininkai.

Tenka pastebėti, kad „studentų laikinasis komitetas“ susideda tiktai iš komunistų arba jų patikūnų.

—X—

— Lietuvos geležinkelių viršininkas Lochmatovas, atvykęs iš Rusijos, pareiškė, kad sovietų Lietuvos geležinkeliečių reikalai būsią tvarkomi Sovietų Sąjungos pavyzdžiu.

Bet ar Lietuvoje liko bent viena sritis, kuri nebūtų „tvarkoma“ sovietų pavyzdžiu?

—X—

— Perduodant raudoniesiems okupantams Prienuose pastatytąsias kareivines, įvyko didelės iškilmės. Prienų kompartijos vardu kalbėjo Epšteinas, Jofe, Chaimonavičius, Golubas ir Joneika. Kareivynių statybai vadovavo raudonarmiečių inž. Kirkorovas, be to, vietiniai inžinieriai Dulmanas ir Jofe, be to darbų prižiūrėtojas Michailovas. Iškilmingąjį vakarą atidarė inž. Dulmanas. Ta proga buvo įteiktos dovanos stachanoviečiams, pagreitinusiems kareivinių statybą. Kai po pasižymėjusieji paminėti: Vetlovas, Goršalnikovas, Marudinas, Šliachtičevas, Černovas, Lavrentievas, Šunatovas, Kitovas, Lisica, Špakovas ir Janevičius. Reiškia, vienui, vienas ne rusas! Oficialiai skelbiama, kad stachanovietis Lavrantievas didbęs 10 valandų į diena.

—X—

— Lietuvių gydytojų išlaikoma ligoninė Vilniuje, išlikusi net lenkų okupacijos laikais, dabar nacionalizuota.

—X—

— Kaune mirė Vytauto Didžiojo universiteto ordinarinis prof. Petras Juodakis. Jis dėstė universitete organinę ir neorganinę chemiją. 1940 m. sausio 1 d. velionis buvo išėjęs į pensiją. P. Juodakis su organizavo prie Finansų Ministerijos Chemijos—Technikos Laboratoriją, kurios vedėju jis visą laiką buvo. Prie velionies laidotuvių prisidėjo Universitetas.

—X—

— Nepriklausomosios Lietuves Šaulių Sąjungos rūmuose įrengti Lietuvos partijos švietimo namai. Namų direktore paskirta kažkokia „draugė“ Trečiokaitė, o bibliotekos vedėja — Zaicevienė. Klausytojus registruoja „draugė“ Liovaitė. Savaime suprantama, kad geriausia vieta šiuose rūmuose pavesta „Stalino kampeliui“.

—X—

— Prišmančių (Kretingos apskr.) dvare įsteigtas „sovchozas“. Po įvykusio darbininkų susirinkimo buvo perimtas buv. Savininko Tiškevičiaus turtas.

—X—

— Sovietų raudonarmiečiai nesitenkina vien karine Lietuvos okupacija, bet eina ir į bendrą Lietuvos gyvenimą. Tai vienur, tai kitur raudonieji okupantai rengia net įvairius kursus. Kauno miesto savivaldybės autobusų susisiekimo įmonės darbininkams raudonarmietis kap. Afanasievas skaitė paskaitą apie stachanoviečių sąjudį ir darbo našumo pakėlimą.

Vargiai moko, kaip reikia dirbti!

—X—

— „Darbo Lietuva“ įdėjo vedamąjį straipsnį, pavadintą „Prekybos sukultūrinimas“. Straipsnyje išvadžioma, kad Lietuvoje esą apie 30—40.000 prekybos įmonių. Straisnyje užsipuolama prieš kooperatyvus, kurie buvę paprasti kapitalistiniai centrai, todėl jie reikia paversti „socialistiniais kooperatyvais“. Tačiau straipsnyje tiktai labai švelniai atsiliepiama apie tuos 40.000 psekybos įmones. Tai ir suprantama, nes, be abejojimo, 90% jų yra žydų rankose. Kaip gi „Darbo Lietuva“ gali ištarti aštresnį žodį apie žydus? O lietuviškiems kooperatyvams, dariusiems konkurenciją žydų biznieriams, aštrios kritikos nesigailima.

Reikšmingas dar vienas dalykas. Straipsnis pasisako už tai, kad krautuvių skaičius turėtų būti sumažintas. Ypač iš to turįs pasidaryti išvadas jaunimas. Jam patariama eiti į aukštasias mokyklas, nes tai kiekvienam galima, arba mokytis amato. Šis patarimas, aišku, teliečia žydų jaunimą. Lietuviškasis jaunimas dirbs stachanoviškais katorgininkų metodais sovchozuose, fabrikuose ir t. t.!

—X—

— Štai Maskvos melo pavyzdys:

Lietuvos laikraščiai persispausdino „Pravdos“ straipsnį, kuriame rašoma apie nopaprastą kultūros pakilimą sovietų Lietuvoje. „Pav., valstiečių laikraštis „Valstiečių Laikraštis“ Lietuvoje išeina 185.000 egz., o Smetonos buržuazinės vyriausybės diktatūros metu nė vienas laikraštis Liotuvoje neturėjo tiražo didesnio, kaip 15.000“. Taip rašo „Pravda“, taip šį straipsnį persispausdina „Darbo Lietuva“. Bet ar „darbo Lietuvoje“ sėdi iš Maskvos atsiųstas redaktorius, jeigu jis nežino kad „Valstiečių Laikraštis“ išera „Ūkininko Patarėjo“ vietoje, o šis buvo spausdinamas ir anksčiau apie 100.000 egz.? Bolševikai uždarė katalikiškąjį „Mūsų Laikraštį“ ir „Lietuvos Ūkininką“, kurie išeidavo dešimtimis tūkstančių egzempliorių Dabar į jų vietą siunčiamas komunistinis „Valstiečių Laikraštis“, visai nesiklausiant, ar buv. skaitytojai to nori, ar ne. Tokiu būdu „Valstiečių Laikraščio“ tiražas susidaro iš trijų uždarytųjų savaitraščių tiražo. Bet nuostabu, kad „Darbo Lietuvos“ redaktorius spausdinąs tokius „Pravdos“ straipsnius, net nedrįsdamas pataisyti aiškių aiškiausią melą. Tačiau iš Korano negalima išmesti nei vienos raieės!

Toliau „Pravda“ rašo, kad Lietuvoje esą atidaromi nauji universitetai, technikumai Lietuvos žmonės apie jokius naujus universitetus nežino.

—X—

— Lietuvos komunistų partijos Kauno mieste komitetas persikėlė į buv. Anglijos pasiuntinybės patalpas.

—X—

— Kaune įvyko kiemsargių susirinkimas. Iš susirinkimo paaiškėjo, kad daugelis namų savininkų atleidžia kiemsargius pareikšdami, kad jie patys atliksią kiemsargių darbą. Kai vienas kiemsargis namų savininko pareikalavęs algos, tai šis aisakęs: „Jūsų valdžia, tegu ji jums ir algas moka“.

—X—

— Buv. grafo Pšezdeckio dvare prie Rokiškio įrengiamas muziejus.

—X—

— Neseniai buvo rašyta, kad Sovietų Rusijoje daug diskutuojama apie tai, kad įvairių įmonių darbininkų ir kitoki komitetai labai trukdo darbą, nes dažniausia posėdžfauja darbo metu.

Ši mitingavimo ir posėdžiavimų liga jau įleido gilias šaknis ir sovietiškoje Lietuvoje. Net patys Maskvos patys Maskvos pasodintieji valdovai ima kelti balsą prieš amžinus mitingavimus.

Štai vietinės pramonės komisariato kadrų skyrius išleido oficialinį pranešimą, kuriame sakoma: Teko patirti, kad kai kuriuose įmonėse atlieka visokius pašalinius darbus, nesurištus su darbu įmonėje. Komiteto pirmininkas ar kitas komiteto narys apleidžia darbo metu savo darbo vietą ir eina į miestą atlikti kokios organizacijos jam pavestų reikalų. Būna ir tokių atsitikimų, kad komiteto nariai meta darbą, bėga į kontorą skambina telefonu, tariasi tarp savęs ir atlieka įvairius darbus, kurie nuturi bendro su jų tiesioginių darbu įmonėje.

Jei taip ir toliau pasikartotų, tai kiti darbininkai, imdami pavzdį iš savo komiteto, irgi pradės apleisti savo darbo vietas darbo metu ir užsiims įvairiais pašaliniais darbais, be ne savo tiesioginiu darbu.

Toks pasielgimas ardo fabriko drausmę. Einant tokiu keliu, mes ne tik nepakelsime darbo našumo, bet jį nužeminsim.

Yra dar pastebėta, kad komiteto nariai ateina darbo metu į kontorą ir pradeda tikrinti visą administracijos darbą: tikrina kasą, korespondenciją ir pan. Tokiu būdu jie ne tik neatlieka savo tiesioginio darbo, bet ir trukdo kitiems dirbti. Antra vertus, komiteto nariai neturi teisės kontroliuoti kontoros darbo. Tam yra paskirti asmenys kurie už tai atsako, bet ne komitetai“.

Vietinės pramonės komisariatas ragina darbininkus, kad jie sunaudotų kiekvieną minutę darbo našumui pakelti.

Tenka priminti, kad susovietintos Lietuvos laikraščiai vienu metu apie kitą nicką nerašė kaip apie stachanovišku laimėjimus, nepaprastus rekordus ir t.t. Bet dabar jau atvirai pripažįstama, kad fabrikuose yra įsiviešpatavusi didžiausia anarchija. Be to, apie rekordus jau neberašoma, nes visi Lietuvos darbininkai geriausiai žino, kad pramonės gamyba, bolševikams atėjus, yra nepaprastai sumažėjusi. Tai rodo jau ir tas faktas, kad rinkoje nebėra prekių. Kai nepriklausomoji Lietuva dirbo normaliai, buvo normalial ir prekių, o kai pradėta versti dirbti stachanoviškai, tai ir prekės išnyko!

—X—

— „Darbo Lietuvoje“ dedamas straipsnis, pavadintas „Stalino konstitucija — pati demokratiškiausia konstitucija pasaulyje“. Aišku, tuo niekas netiki, nebent straipsnio autorius, kurio pavardė Špilmanas. „Draugas“ Špilmanas moko lietuvių tautą demokratiškumo!

A. RACHMANOVA.

Studentai, meilė, čeka ir mirtis

/Tąsa/

Ir Marė nuėjo į bažnyčią paaukoti dvi žvakeles už vėles, kritusių savo pareigas vykdant policininkų, taip pat už jų našles ir vaikus. Ši gera moteris teisingai galvoja apie tuos, kurių šiandien niekas nesigali.

11 balandžio 1917 m.

Šiandien gavau laišką iš Vlado. Rašo apie Petrapilio revoliuciją.

„Niekad nepamiršiu šios dienos. Mes, vėliavininkai, žygiavome per miestą, išdidūs, dainuodami ir minia, kuri sudarė mūsų sparnus, mus sveikino, mėtė gėlėmis. Dvi žibuokles, vieną tau, kitą man saugoju šios atmintinos dienos prisiminimui. Tą dieną užtekėjo laisvės saulė rusų tautai, mūsų gerai rusų tautai, kuri tiek iškentėjo. Visi yra įsitikinę, kad karas ras baigsis ir kad pradėsime ramų savo tėvynės atstatymą. Alia, Alia! kaip esame laimingi, galėdami gyventi šį istorinį momentą! „Laisvė, lygybė ir brolybė“ dabar yra realūs.

15 balandžio 1917 m.

Velykos. Visoso bažnyčiose skambina varpais. Žmonių pilnos gatvės. Visur matyti įsigėrusių kareivių. Seniau jie gyveno kareivinėse. Dabar jie, lyg miesto viešpačiai, organizuoja mitingus ar praleidžia dienas gatvėje. Išplėšė degtinės ir vyno sandėlį, prisigėrė ir pradėjo barnius su darbininkais. Girdi, jie fronte pergyvenę baisų gyvenimą, dirbdami 24 valandas į dieną, lledami savo kraują. tuo tarpu kai darbininkai, gamindami granatas, dirbdavo po 8 val. per dieną; taigi, sulig teisybės, darbininkai dabar turėtų dirbti daugiau, kaip 8 valandas. Ginčas pasibaigė muštynėmis, kurias mėgino perskirti milicija. Bet ši, sudaryta iš invalidų ir vaikėzų nesugeba susidaryti sau pagarbą ir autoritetą. Net moterys turguje jaučiasi pažemintos jų tvarkomos. Visuotino juoko padarė viena moteris, kai ji, paprašyta persikelti į kitą vietą, išpylė puodą kopustų milicininkui ant galvos.

Kareivių išorinė išvaizda visai nerūpestinga: milinės atsegiotos, dažnai perdidelės ar permažos. Kareiviai atiminėja iš kaimiečių produktus, suiminėja žmones, kuriuos paleidžia tik gavę kyšį. Pasilgstama senosios policijos, prie kurios be jokios baimės galima buvo vaikščioti gatvėmis. Deja, policija išsiųsta į frontą, iš kur kareiviai, neno rėdami kariauti, kasdien bėga.

Nesenai viename susirinkime kareiviai, tarp kitko reikalavo: laisvai rūkyti gatvėse, važinėti nemokamai 1-ma ir 2-ra klase geležinkeliais, miogoti ir ne kareivinėse, ne būti verčiamiems sveikinti tuos „kalės vaikus“ karininkus.

Tai papasakojo mums pulk. Orlovas, kuris išvyks į frontą, nes jau nustojo ūpo dirbti tokiose sąlygose.

Šias Velykas jau nepraleisime, kaip kad seniau, su savo seneliais, nes yra negalima dabar traukiniais važiuoti; vagonai pilni prisėdę kareivių, kurie nepatinkančius sau asmenis meta tiesiai per einančio traukinio langą. Geležkelio tarnautojai yra tik žaislas jų rankose ir jei tik kiek pasipriešina, — sumušami be pasigailėjimo. Daugelis yra priversti keliauti ant vagonų stogų ir nekartą, negalėdami susilaikyti, nukrinta. Mano tėvui jau daug tokių susižeidusių teko gydyti.

23 balandžio 1917 m.

Valdžia išleido įspūdingą atsišsukimą į kareivius. prašydama juos netrukdyti susisiekimo, nenaikinti valstybės turto, nemėtyti keleivių per langus, neversti mašinistų važiuoti nenumatyta kryptimi.

Valdžia pažadėjo amnestiją dezertyram ir valdiško turto pasisavintojams, jei jie iki 15 gegužės vėl sugrįš į kariuomenę. Šis paskelbimas sukėlė didelį dezertyrų entuziazmą ir dabar jų visur pilna. Karininkų padėtis yra beviltiška. Vienam karininkui kareivis apiovė į veidą ir buvo išteisintas, nes esą karininkas norėjęs ir dabar taikinti tą pačią discipliną, kaip ir seniau. Karininkas nusižudė ir vietoj maldos kareiviai kalbėjo: „šuo turi miti akip šuo“.

29 balandžio 1916 m.

Gubernatorius šiandiena su imtas. Vedė jį per miesto gatves ir minia jį visaip užgauliojo. Jis ėjo pakelta galva, išdidus, nepajudinamas, kaip statula. Niekas nemėgino jo apginti. Buvo suimtas „Petrapilio kareivių ir darbininkų tarybos atstovų“. Jokios bylos jam nebuvo iškelta ir nebuvo patiekta suėmimo įsakymo. Jo namuose buvo padaryta krata, kurios metu namai buvo smarkiai išvogti, išplėšti, pasiteisinant, kad „vogti tai, kas yra iš kitų pavogta“ nėra nuodėmė. Milicija dar mėgino sulaikyti miną, bet buvo išjuokta ir turėjo pasitraukti.

Gubernatoriaus žmona taip pat suimta. Ir policijos viršininkas taipat sulaukė tokio pat likimo.

(B. d.)

Kas ta Olandu Indija

Rašo J. Kernius

Olandija kolonlją, vadinamą Olandijos ar Nederlandų Indija, įsigijo tuomet, kada Europoje vyko ilgas trisdešimties metų karas, kuriame dalyvavo veik visos Europos valstybės, bet nuo kurio nuo šaliai stovėjo Nederlandai, ką tik iškovoję sau laisvę iš Ispanijos.

Nederlandai jau nuo seno buvo pirklių kraštas, jų uostai Bruge ir Roterdamas buvo visuomet pilni savo ir svetimų laivų, jų faktorijos buvo išmėtytos Vidužemio jūros baseine ir Afrikos pakraščiuose, jų bankai buvo pilni aukso ir jų florinas (piniginis vienetas) buvo standartinis visoje Europoje. Olandija, tiksliau Nederlandija, turėjo anuomet 35.000 laivų, kurių talpumas siekė 6 milijonus tonų, tai buvo, po Ispanijos, didžiausias laivynas Europoje, o nederlandų bankuose gulėjo 370 milijonų florinų aukso atsargos. Taigi, Nederlandija buvo turtingas ir jūroje galingas kraštas.

Anais laikais vyko smarki žemės kolonizacija. Anglija su savo Rytų - Indiios kompanija pradėjo spartų kolonizavimo darbą Indijoj. Toj anglų kompanijoj dalyvavo ir Nederlandų kapitalai. Greta įsikuria ir Nederlandų Rytų - Indijos kompanija, kuri, remiama valdžios, perkelia savo faktorijas į Indijos vandenyną ir įkelia koją į Sumatros, Javos, Borneo salas ir Malakos pusiasalį Indijoj, iš kur išveja anksčiau atvykusius anglų kolonistus pirklius. Jų kolonizacijos centras buvo Batavijos miestas šiaurinėj Javos salos dslyje. Nederlandai buvo kuriam laikui įkėlę koją į Ceiloną, Formozą ir net Deksimo salą prie pat Japonijos, tačiau ilgainiui iš šių vietų turėjo pasitraukti.

Nederlandų kolonizacija, kaip ir visų kitų valstybių kolonizacija, buvo pilna avantiurų, kovų, naikinimų, skerdynių. Šioje kovoje jie nesigailėjo ne tik vietinių gyventojų, bet ir europiečių ir vieną sykį Ambainoje išpiovė visus anglus kolonistus. Nederlandų Ost Indijos kompanija, būdama nors privati, bet valdžios remiama ir dabojama bendrovė, savo faktorijas kėlė nė tik į rytus, bet ir visur kitur, jos prekiniai laivai su ginkiuotomis įgulomis pasiekdavo net pietinės Amerikos pakraščius ir Atilų salas. Vesdama tokias dideles operacijas toji kompanija buvo labai įsiskolinusi ir kurį laiką jos padėtis buvo kritiška.

Prancūzų didžiosios revoliucijos metu Nederlandija buvo sujungta su Prancūzija ir milžiniški tos Ost-Indijos bendrovės turtai buvo suvalstybinti, o ir pati bendrovė suvalstybinta. Prancūzija buvo pasiėmusi ir visas Nederlandų kolonijas su visa Nederlandijos Indija.

Po Vienos kongreso Nederlandija (sykiu su Belgija) buvo atstatyta, buvo jai grąžintos jos senos kolonijos. Vėliau, Belgijai atsiskyrus, visa Nederlandų Indija paliko Olandijai ir ji vadinama Olandijos Indija. Dabartinė Olandijos Indija yra salos: Java, Borneo (dalis), Celebes, Naujoji Gvinėja (dalis) dauguma Zundo salų, dalis Sumatros ir daug mažų kitų salelių ir Molukų salų grupės.

Iš Malakos olandai buvo dar XVIII a. anglų išstumti. Dabartinės Olandų-Indijos plotas turi 1.900.000 kv. km. su 60.732.000 gyventojų. Gyventojų tarpe europiečių tėtėra tik 245.000, vietinių 59 milijonai ir kiniečių apie 1,5 mil.

Savo plotu Olandijos Indidija yra didesnė už pačią Olandiją 56 sykius, o gyventojų joje yra aštuonis sykius daugiau nei pačioj Olandijoj.

Tačiau Olandijos Indija yra labai turtingas kraštas. Javoj yra didelės plantacijos cukrinių nendrių ir geros kavos, Sumatroje plantacijos tabako. Didelės plantacijos arbatos, kaučuko medžių, Canehana medis, kuris teikia 86 nuošimčius visam pasauliui chinino. Didelės plantacijos pipirų, aguonų (iš kurių gaminamas opiumas). Lygumuoso auga kokoso ir alyvos palmės. Čia auga geras medis, tinkąs ypač laivų statybai. Metalų ir Mineralų čia esama labai daug cino, akmens anglies ir Geležies. Sumatroje ir Celebes salose yra aukso, o Borneo saloje aptiktos deimanto kasyklos.

Svarbiansias betgi dalykas yra nafta, kurios dideliais kiekiais gaunama Sumatroje ir Borneo. Nafta eksportuojama Royal - Dutch Shell Company anglų ir olandų kapitalais ir, po Amerikos Standare Oil Co. (Rockefellerio), yra didžiausias naftos koncernas pasauly. Šioji milžiniš koji Royal Dutch Shell Co. iš olandų kelių naftos bendrovių yra susijungusi ir pasivadinusi vardu Ryal Dutch Petroleum Company. Šis olandų koncernas ėmė bendradarbiauti su anglų Shell Transport and Trading Company, kurios centras buvo Londone. Nuo 1902 m. šiedu koncernai ėmė dirbti sykiu o nuo 1908 m. susijungė į vieną milžinišką koncerną.

Didelių nuopelnų šio koncerno augimui turi Enrikas Deterdingas, teisingai paminitas naftos Napoleonu, nuo 1901 m. stovėjęs Royal Dutch Petroleum Company priekyje. Jis stengėsi konkuruoti Rockefelleriui ir susijungęs vienan koncernan daugelio bendrovių kapitalus, tapo rimtas Standard Oil Company konkurentas. Kadangi Anglija ir eksploatavo naftą Borneo ir kitose salose, tai Deterdingas ir suėjo į glaudžius santykius su jų Shell Co.

Ir štai 1931 m. Deterdingo iniciatyva Royal Dutch Company turėjo vieną bilijoną florinų kapitalo, o Shell Company 45 milijonus svarų sterlingų kapitalo. Royal Dutch Shell koncernas turi savo 250 skyrių, išmėtytų visose pasaulio šalyse, ir jos kapitalai įleidę šaknis viso pasaulio naftos produkcijoj nuo Borneo ir Persijos iki Amerikos, Meksikos ir Vonezuelos.

Visos kasyklos, žemės turtai ir miškai yra Oladijos valdžios kontroliuojami, daugumas jų yra jau suvalstybintos. Stambiosios pozicijos eksporto iš Olandų Indijos yra cukrus, kaučukas, nafta, tabakas, arbata, cinas, kava ir kopra (džiovinti palmių branduoliai). Olandijos Indijos eksportas užima didelę poziciją, sudarydamas nuo 45 iki 78 nuošimčių visos Olandijos prekybinės apyvartos. Svarbiausios eksporto pozicijos yra įvairios Europos valstybės (čia įeina ir pati Olandija), Azija (Kinija ir Japonija), Amerika (J. V.) ir Britų imperija.

Čia pat pašonėje prie Maliorkos pusiasalio yra anglų bazė Singapore, čia vėl prie Indo Kinijos prancūzų bazės. Taigi kritiškoje valandoje Olandijos Indiją galėtų užimti Japonija, Amerika, Prancūzija, Anglija. Iš jų visų daugiau šansų turi nekariaujanti valstybė, o tokia yra Amerika. Amerikai, taip sakant, Olandijos Indija yra visai pašonėj, visai arti prie Filipinų salų, kur Amerika turi savo laivyno ir oro bazes.

Tokie balsai iš Amerikos politikų jau girdimi. Amerika Olandijos Indiją paimtų tik savo globon laikinai, o paskui, po karo, ją vėl grąžintų Olandijai. Šiaip ar taip, Olandijos Indija bus maža painiava Tolimųjų Rytų politikoje, kurią gali įnešti Japonijos aspiracijos bet tenka manyti, kad Olandų Indijos Anglija ir Amerika Japonijai neužleis.

Olandija, norėdama užbėgti vietinių žmonių separatiniam judėjimui už akių, po pereito karo davė Javai ir kitoms saloms autonomiją su autonomine taryba Batavijoj. Tačiau čiabuviai buvo nepatenkinti, nes toji taryba buvo ne renkama, o skiriama Olandijos vyriausybės atstovų. Itakoj Ghandi judėjimo Indijoj ir Olandų Indijoj nuo 1922 m. prasidėjo tautinio judėjimo banga, kurią olandai sustabdė praplėsdami 1925 m. autonominę konstituciją, leisdami rinkti 67 nuošimčius tautinės tarybos narių, taigi iš 61 nario renkami buvo 38. Po šio liberalinio gesto judėjimas aprimo ir kultūringas čiabuvių elementas metėsi į švietimo ir ūkio sritį: steigė vidurines, aukštąsias mokylas, organizavo bankus.

Olandijos Indija yra savotiškoje strateginėje padėtyje, vionoje pusėje Filipinų salos su J. A. V. laivyno bazėmis, už jos galinga jūrų valstybė Japonija.

—X—

Skaityk „Lietuvi“ žinosi viska kas dedasi pasauly.

Argentinos sostinė — Buenos Aires.

L. G.

Liūdna Tėvynėj Lietuvoj

Liūdnų žinių susilaukiam
Iš mūs Tėvynės Lietuvos,
Kad lietuvis vergu tapęs
Nemato vėl šviesios dienos.

Kad mūsų brangi Tėvynė
Tiek metų buvusi laisva,
Alsuoja prislėgta krūtine
Vėl vergo pančiais apkalta.

Kad lauką ardami artojai,
Nebgied lietuviškų dainų
Nei sesės grėbdamos lankoje,
Nešvelnina daina jausmų.

Bažuyčių ten varpai nutilo,
Smūtkeliai nyksta pakelės,
Sava kultūra žlunga, dyla . . .
Šalie! — kaip gaila man tavęs ! . . .

S. Paulo, 31-10-1940

IVAIRUMAI

Baltimorės „stebūklas“

Vienas laikraštis praneša, kad Baltimorėje įvyko „stebūklas“. Jo centrinė figura yra lietuvė. Skaitykite:

Jeigu nežinotumėm, kaip tai atsitiko, galėtumėm manyti, jog esama stebūklo Viena Baltimorės moterėlė, Emilija Gavelienė, prieš du metu tapo nebylė ir gydytojai negalėjo grąžinti jai kalbos. Kartą Gavelienė ir jos sesuo nuėjo maudytis. Beplaukiodsma sesuo pradėjo skęsti. Gavelienė išsigandus suriko ir paskiau ėmė normaliai kalbėt. Taigi, visa nelaimė užsibaigė džiaugsmu.

Baltimoriečiai šį įvykį turbūt žino, jei ištikro taip buvo. Gal jie apie tai galės plačiau painformuoti.

Laikė per septynis metus merginos lavoną

Key West, Floridoje, tapo suimtas 70 metų senis, Karl Tanzler Van Cosel. kai susekta, kad jis pas save laiko jaunos merginos lavoną jau septyni metai, bandydamas ją iš mirusių atgaivinti.... Jisai buvo labai pamilęs tą merginą ir, kai ji mirė, savo beviltės meilės kankinamas, išsikasė lavona ir per septynis metus, laikė savo miegamajame kambaryje, niekam nežinant.

Jis apkaitintas išėmimu iš kapų lavono be leidimo ir už tai areštuotas. Jis gyveno savo senoje, purvinoje pašiūrėje, kur tos merginos lavoną, ištaisęs vašku kaip gyvą, laikė. Jisai šiaip papasakojo:

„Aš dariau visokius bandymus ją atgaivinti, ir turiu viltį dar gyventi tiek ilgai, kad pejiegsiu sugrąžinti jai gyvybę“.

Kai jis iškase jos lavoną iš duobės, septyni metai atgal, jis slaptai įsigabeno jį į Key West Jūrininkų ligoninę, kur jis tuo laiku tarnavo prie X-spindulių aparatų operavimo, ir laikė ten savaitę laiko naudodamas visokius chemikalus atnaujinti sunykusias kūno dalis. Po to, slaptai išgabenęs įsidėjo į seną lėktuvą kurį jis buvo nusipirkęs, ir nusinešė lavoną į savo paties pasidarytą pašiurę salos pakraštyje ir ten laikė, tikėdamas jos atsikėlimo iš numirusių.

Pasinaudojo -- asilu

Vienas gudrus vyrukas, norėdamas greitai pralobti, savo viešbutį pavadino keistu vardu — Žaliasis Asilas. Ir jis pralobo. Tuomet nutarė, kad jo viešbutis turi gauti gražesnį vardą.

Kaip tarė, taip ir padarė. Bet atsirado neturtingas kaimynas, gudrus vyrukas. Jis atidarė viešbutį ir pavadino Žaliuju Asilu. Ir įvyko tikras stebūklas: kadangi „Žaliojo Asilo“ vardas buvo plačiai žinomas, tai visi pradėjo eiti į nąjį viešbutį, kurio savininkas pradėjo geriau patarnauti, kaip jo turtingasis kaimynas. Turtingasis matė padaręs klaidą ir kad atgauti savo klijentus, iškabino prie savo viešbučio iškabą: „Čia yra tikrasis asilas“.

Amerika buvo atrasta daugelio

Spalių 12 d. buvo minima Amerikos atradimas. Tai yra paminėjimas Kolumbo, kuris 1492 metais, plaukdamas į vakarus iš Ispanijos, priplaukė salas, dabar vadinamas Bahamomis, ir išlipęs, klaupęs ant kelių bučiavo žemę. Jis norėjo surasti kelią į Rytų Indiją plaukiant į vakarus, ir suradęs naują žemyną, ne žinodamas to, džiaugėsi atradęs Rytų Indijas. Nors jis viso keturis kartus apsilankė vakarų žemėse, bet mirė nepatyręs ką atrado.

Amerikos pakraščiuose per šimtmečius pirmiau yra lankęsi kiti jūrininkai. Jiems ne teko garbė šio Vakarų Pasaulio atradėjų del to, kad jie čia lankėsi tik pripuolamai, ir dar buvo peranksti baltiesiems žmonėms tikėti į naujus pasaulius.

Amerikos pirmaisiais lankytojais giriasi buvę Normanai-Vikingai-Velšiai, Kinai, Foinikiečiat, Egiptiečiai, Arabai, Airiai ir dar kai kas.

Dar prieš Kristaus laikus tūli Gaikai ir Egiptiečiai mini apsilankę žemyne už Atlaso vartų ir už Gibraltaro.

Apie 1000 metais, Normanas Leifas Ericson iš Grenlandijos atplaukė Amerikos pakraštin, lankėsi Labradoro, Kanados ir dabartinio Cape Cod srityse. Jie bendė apsigyventi, bet vėliau grįžo, kiti išmirė.

Yra padavimas, kad vienas Airis jūrininkas buvo pasiekęs Amerikos pakraščius ir nusiyręs net iki Moksikos paskui vėl grįžęs. Jis kaliavęs šeštame šimtmetyje.

1343 metais vienas Portugalų karalius rašė popiežiui laišką minėdamas žemyną Atlantike.

1170 metais tulas Madoc Gwyneth, Velšių karaliaus sūnus, buvęs pasiekęs Amerikos pakraščius.

Portugalai tikrina kad jų jūrininkai buvo atvykę į Amerikos pakraščius 1452 metais ir 1486 metais — prieš Kolumbo kelionę.

Net ir Lenkai ir tie įrodinėja, kad tų tulas jūrininkas, Jan Szkolny 1476 metais buvo atplaukęs į Labradorą.

—X—

Ed „Spike“ Howard, philadelphietis, 63 metų amžiaus vyrat, yra davęs kitiems žmonėms savo kraujo 903 kartus ir vis esąs sveikas ir drūtas. Tai didžiausias humanistas, jei tiek daug pasiaukojo kitų žmonių labui.

—X—

Dabartiniu laiku Jungtinėse Valstijose legaliai pripažintų gydytojų yra 161.000.

—X—

Šiaurinėj Carolina valstijoj randasi daugiau gyvačių, negu kur kitur šioje šalyje.

—X—

Ekuadoriaus, Pietinėj Amerikoj, indėnų papročiu, yra kad mirus vyrui, našlė turi laike šermenų sužymėti — išrašyti visus maisto produktus, kokius nabašnikas gyvas būdamas mėgdavo valgyti.

—X—

Pasauly randasi 60 didmiesčių kurių kiekvieno populiacija didesnė nei milijonas.

—J. D. T.

VIETOS LIETUVIU GYVENIMAS

Lietuvių kalbos egzaminai

Lapkričio mėn. 18 d. D-ro. Vinco Kudirkos mokykloje Mokoje įvyko Lietuvių S gos Brazilijoj laikomų mokyklų lietuvių programos išleidžiamieji egzaminai. Egzaminus laikė iš visų keturių mokyklų viso 50 mokinių: iš D. L. K. Vytauto mokyklos 26 mokiniai, iš D-ro V. Kudirkos — 13, iš D ro J. Basanavičiaus — 8, ir iš Vysk. M. Valančiaus — 3. Tai rekordinis skaičius, nes didesnis negu kitais metais. Vaikai buvo egzaminuojami iš tikybos, lietuvių kalbos, skaičiavimo, istorijos, geografijos, gamtos ir higienos, sulig nustatyta Lietuvoje pradžios mokyklos programa. Egzaminų Komisiją sudarė: Lietuvos Konsulas p. A. Polišaitis, mokytojai p.p. L. Majienė, L. Gaigalas, St. Jurevičius, Ed. Pažėra, F. Girdauskas, kun. A. Arminas ir seselės pranciškietės.

Egzaminus laikė šie mokiniai:

1) Vila Belos: Adelė Ambrozevičiūtė, Albina Griškaitė, Aldona Medziukevičiūtė, Bronė Strazdaitė, Bronė Baranauskaitė, Birutė Minelgaitė, Danutė Kindaravičiūtė, Genovaitė Maniušytė, Genovaitė Paplauskaitė, Marytė Kižytė, Monika Jonavičiūtė, Onutė Pangonytė, Veronika Lašinskaitė, Veronika Grašytė, Algirdas Nanartonis, Ed. Šefeldas, Juozas Akelaitis, Juozas Šafranauskas, Kazys Devėnas, Konstantinas Matulevičius, Leonas Kozakas, Leonardas Vaškelis, Pranas Jakštas, Rikardas Mačiulaitis Stasys Šatas, Stasys Mačiulaitis.

2) Mokos: Anelė Lašinskaitė, Adelė Daunaravičiūtė, Valentina Rozenbergaitė, Elenutė Mazurkevičiutė, Antanas Musteikis, Bronius Garkauskas, Jonas Jakubavičius, Jonas Krasnauskas, Stasys Franckevičius, Vytautas Pikūnas, Vytautas Kublickas, Vytautas Grigaliūnas ir Juozas Šapalas.

3) Vila Anastazijos: Albina Mažeikaitė, Elvira Murauskaitė, Danutė Sereičikaitė, Onutė Siniauskaitė, Onutė Streigytė, Stasė Rimkiūtė, Stasė Žarkaiskaitė ir Zosė Kirilauskaitė.

4) Bom Retiro: Valentina Zarakauskaitė, Vytautas Jesevičius, Vincas Mikulskis.

Visi pažymėti mokiniai, išskyrus Juozą Šapalą, kuris gavo lietuvių kalbos pataisą, išlaikė egzaminus ir gaus atatinkamus pažymėjimus — diplomus.

Egzaminus užbaigiant kalbėjo p. Kons. A. Polišaitis, kun, A. Arminas ir mokyt. L. Gaigalas. Po kalbų buvo sugiedotas lietuvių Tautos Himnas.

E.

Portugališki egzaminai Mokos lietuvių mokykloje

Mokos D-ro Vinco Kudirkos vardo lietuvių pradžios mokyklos 4-ojo skyriaus mokiniai šiais metais pirmieji laikė išleidžiamuosius egzaminus iš portugalų kalbos. Egzaminai įvyko lapkričio 17 d. virš minėtoje mokykloje, kur be lietuvių vaikų, egzaminus laikė 38 mokiniai iš to rajono kitų, brazilų mokyklų. D-ro Vinco Kudirkos mokyklos laikė egzaminus šie mokiniai: Anelė Lašinskaitė, Elena Mazurkevičiutė, Adelė Daunaravičiutė, Valentina Rozenbergaitė, Maria Valentir, Bronius Garkauskas, Jonas Krasnaukas, Jonas Jakubavičius, Juozas Šapalas, Vytautas Kubličkas, Vytautas Pikūnas, Vytautas Gragaliūnas, Antanas Musteikis, Jadzė Kiaušinskaitė ir Stasys Franckevičius. Visi vaikai, kurie mokėsi abiejų kalbų, egzaminus išlaikė gana gerai, gaudami pažymius tarp 70 ir 100. Tik Jadzė Kiaušinskaitė, Dunia Valentir ir Maria Gaidarge, kurios mokėsi vien brazilliškai, pažymius gavo mažesnius kaip 60. Geriausiai egzaminus išlaikė Elena Mazurkevičiutė, kuri gavo — 100. Kitų mokyklų mokiniai pasirodė daug silpnesni, nes iš 38 mokinių tik 4 gavo virš 80, kiti praėjo su žymiai mažesniais pažymiais. Egzaminų komisiją sudarė šio rajono inspektorius p. Alfredo Moraes Rosa, Vila Belos lietuvių mokyklos mokytoja p lė Herminia Perrone ir mokytoja Diosquerida Cunha.

Egzaminų proga, mokykla susilaukė keleto garbingų svečių. Buvo atsilankęs Pradžios mokslo Departamento Direktorius p. Azevedo, Departamento sekretorius p. Santana, Technikos skyriaus vedėjas p. Plinio Braga, Pirmos Pr. Mokyklų delegacijos Delegadas p. Henrique Richetti, Trečios delegacijos Delegatas p. Sitrangulo, Gimnazijos direktorius p. P. Sitrangulo, vokiečių gimnazijos direktorius, Inspektoriai Antonio Faria ir A. M. Rosa. Be to keletas brazilų mokyklų mokytojų. Pabuvę kiek laiko gražiai išpuoštoje mokyklos salėje ir pasiklausę egzaminuojamų vaikų atsakymų, svečiai buvo pakviesti pas mokyklos vedėją, kur jiems mokyklos vadovybės rūpesniu ant greitųjų buvo suruoštos kuklios vaišės. Kaip egzaminų salėje, taip ir prie vaišių stalo buvo pasakyta keletas gražių kalbų kuriose labai skaudžiai buvo apgailestauta, kad toki darbšti ir kultūringa lietuvių tauta netekęs savos nepriklausomybės. Gana reikšmingą kalbą pasakė Pradžios mokslo Departamento Direktorius, o ypatingai Teahnikos skyriaus Viršininkas p. Plinio Braga, kuris pažymėjo, kad būdamas privataus mokslo delegadu labai gerai pažino lietuvių mokyklas ir, nors jaunos ir neturtingos kolonijos, milžiniškas pastangas šviestis ir kulturėti. Lietuvių įsteigtos čia Brazilijoje mokyklos ir bažnyčios pilnai paliūdija, kad čia žmonės neišnaudoti Brazilijos atvyko, bet savo darbu ir sumanumu prisidėti prie šios šalies kultūrinio pakilimo ir bendro gerbuvio. Senos, didelės, turtingos kolonijos turėtų šiuo ažvilgiu iš darbščių lietuvių pasimokinti.

Klausant, šios vaišingos mums šalies, aukštų valdininkų kalbų apie mus ir mūsų mokyklas, džiaugsmo ašaros ima riedėti. Bet ir tuo patim kartu labai liūdna darosi kaip pamanai, kodel gi mes patys lietuviai, kartais visai priešingai galvojame!

Apie 5 val. gerb. Svečiai patenkinti ir linksmai nusitekę apleido mokyklą, o egzaminai baigėsi apie 7 val. vakaro.

Buvęs.

Kunigas Kivilius gyvena Quatā miestely

Vienas iš pirmųjų lietuvių kunigų atvykusių į Braziliją yra kunigas Jonas Kivilius. Pradžioje jis ilegesnį laiką gyveno Santo Anastacio ir dabar jau septyni metai kai gyvena Quatā miestely. Kunigas Kivilius dabar yra Quatā katalikų parapijos klebonas.

Vietos žmonių tarpe jis yra labai populiarus ir visų mylimas kunigas. Kunigas J. Kivilius visą laiką gyvena vietos brazilų tarpe ir nuo lietuvių lyg atsiskyręs, tačiau labai gražiai kalba lietuviškai ir visur pabrėžia lietuvis esąs.

Nusipirko žemės

„Lietuvio" skaitytojai Juozas Jurkevičius iš Cesar Lange ir Viktoras Burba iš Rancharia šiomis dienomis nusipirko po 5 alkierius žemės lietuvių kolonijoje Paranos šiaurėje. V. Burba kartu nupirko pačiame Sabaudia miestelio centre didelį žemės sklypą, kur po Naujų Metų žada statyti namus ir atidaryti krautuvę. Tokiu būdu lietuviai turės visai arti savo tautiečio krautuvę.

Pažymėtina, kad lietuvių kolonija prie Sabaudia miestelio didėja ir plečiasi. Reikia tikėtis, kad ateinančiais metais ji išaugs į stambią lietuvių žemės ūkio koloniją.

Buvęs.

Latvių kolonijose gana daug lietuvių

Latvių kolonijose „Varpa" ir „Palma" gyvena nemažas skaičius lietuvių. Daugumas ten gyvenančių lietuvių dirba pavieniais darbininkais laukų darbus. Lauko darbininkams latviai kolonistai viduti niškai moka po 5$000 į dieną su visu užlaikimu.

Keletas lietuvių turi nusipirkę ir nuosavos žemės. Lietuviai kolonistai verčiasi vidutiniškai. Žemė „Varpa" ir „Palma" apylinkėse labai smėliuota, todėl šiais metais sausra čia padarė daug nuostolių.

Šios apylinkės lietuviai yra susipratę ir savo tarpe gražiai sugyvena. Beveik visi čia gyvenantieji lietuviai skaito „Lietuvį".

S. s.

Provincijos lietuviai labai sujaudinti ivykiais Lietuvoje

Provincijoje gyvenantieji lietuviai labai sujaudinti įvykiais Lietuvoje. Kaikurie lietuviai yra gavę laiškų iš Lietuvos, kurie paspruko pro griežtą bolševikų cenzūrą. Juose aprašomi šiurpulingi įvykiai ir žiaurus teroras, kuris dabar siaučia bolševikams pagrobus Lietuvą. Rašoma, kad Lietuvoje vyksta didžiausias žmonių persekiojimas. Ne tik miestai, bet ir visi Lietuvos kaimai pilni bolševikų šnipų. Žmonės apimti didžiausios baimės ir bijosi prasitarti žodžio, kuris okupantams gali būti nemalonus. Esą Lietuvoje dabar akiplėšiškai šeimininkauja žydai, raudonarmiečiai ir visoks iš kalėjimų paleistas elementas. Šitokia baisi padėtis Lietuvoje jaudina visus Brazilijos lietuvius, kurie turi Lietuvoje savo giminių, draugų ir pažįstamų.

L. Kavaliauskas.

—o—

Rio Lietuviu Kronika

Iš L. S. B. „Vilnis" veiklos

Lapkričio 10 d. įvyko visuotinas narių susirinkimas, kurį atidarė Sąjungos pirmininkas p. J. Saurusaitis, o vėliau buvo sudarytas prezidiumas iš kun. J. Janilionies ir p. J. Ramanausko.

Kadangi šis susirinkimas buvo metinia, tat jam teko daug reikalų apsvarstyti ir išspręsti. Visų pirma ėjo Valdybos pranešimas, kurį padarė pirmininkas p. J. Saurusaitis. Iš jo buvo matyt, kad šiais metais Sąjungos veikimas buvo gana platus ir gyvas, nors ir nepelningas. Pa žymėtina šie svarbiausi veiksniai: Vasario 16 d. iškilmių suruošimas, kurios ėjo per bažnyčią, salę, radio ir vietos spaudą; sąrišy su tuo pačiu aktu buvo išleistas pirmasai metraštis „Tautos Vilnis"; šį milžinišką darbą organizuoti ir atlikti labai daug padėjo gerb. kolonijos kapelionas kun. J. Janilionis ir konsulas p. Mobergas, kuriems susirinkimas pareiškė ypatingos padėkos Buvo dar suruošta keletą kultūrinių vakarų, vieną loteriją, kurios suruošime žymų vaidmenį turėjo p. J. Petrauskas, padovanojęs per kontą vertės daiktų. Iš organizacijos silpnumų buvo pažymėti: atsiliki mas su nario mokesčiu ir kasos patuštėjimas dėl aukštos nuomos už patalpas.

Revizijos Komisijos vardu padarė pranešimą p. Pr. Ziezis pažymėdamas, kad kasos knyga ir dokumentai rasti tvarkoj.

Susirinkimas vienbalsiai priėmė abu pranešimus.

Sumanymų eilėj buvo iškelta daug aktualių reikalų: vieni lietė nusistatymą dėl pavergtos Lietuvos, kiti organizacijos veiklos praplėtimą; priimtieji sumanymai tapo surašyti ir rezoliucijų formoj, kurios nutarta atkirai paskelbti spaudoj.

Vienas svarbiausių ir pat paskutiniu reikalu ėja naujos Valdybos sudarymas. Tačiau šiam susirinkimui dar nepavyko tatai padaryti ir teko įpareigoti senąją valdybą tęsti veikimą iki naujo susirinkimo, kuris pageidauta, kad įvyktų dar šį mėnesį. Atrodė, kad nemaža kliutim naujai valdybai susidaryti buvo senojo pirmininko p. J. Saurusaičio griežtas pareiškimas nebedalyvauti valdyboj: visi lyg jautėsi be jo, kaip be galvos, nes p. Saurusaičiui toko vadovauti organizacijai ištysus šešerius metus, nuo pat įsikūrimo. Bet reikia tikėtis, kad kitą syk susirinkus, atsiras norinčių tęsti gražų ir naudingą tautinį išeivijos darbą.

Susirinkimui baigiant buvo pasiūlyta, kad šio mėnesio 24 d., sekmadienį būtų suruoštas linksmas popietis, kuris sutrauktų koloniją pasižmonėjimui, o gal ir rimtesniems dalykams aptarti.

P.

SPORTAS

Iš Bom Retiro Skyriaus

FUTBOLAS

Praeitą sekmadienį lapkričio 17 d. Bom Retiro Lithuanija turėjo futbolo rungtynes su J. Primavera. Rungtynės prasidėjo 10 val. ir joms kiek trukdė smarkus vėjas ir slidi aikštė, bet nežiūrint į tai buvo gan įdomios. Po 10 min. priešas padarė savo pirmą įvartį, tuo padidinant jų upą laimėti. Priešas pradėjo daugiau spausti ir pasitaikius gerai progai padarė antrą įvartį. Lithuaniečiai nenusimena ir pradeda daugiau atakuoti, bet priešų vartininkas sugeba savo vartus puikiai apginti. Pagaliau, Hugo paduoda Luiz, šis Greibui, kuris gražiai padaro pirmą Lithuanijos įvartį po 30 min. lošimo. Bet priešui puikiai sekasi ir pirmai progai pasitaikius padaro savo trečią įvartį. Lithuaniečiai vėl atakuoja, Albertas paduoda Greibui kuriam pasiseka padaryti antrą Lithuanijos įvartį, taip ir baigėsi 3 x 2 priešo naudai.

Po 10 min. lošimo antrame puslaikyje priešas padaro savo ketvirtą įvartį. Per šias rungtynes buvo matyti, kad mūsų vartininkas Martinaitis labai silpnai žaidų ir priešui padarius ketvirtą įvartį komandos kapitonas jį pakeitė antros komandos vartininku Juknevičium. Antro puslaikio pabaigoje Albertas padaro trečią Lithuanijos įvartį. Po to lithuaniečiai pradėjo spausti priešą norėdami išsilyginti bet jau pernažai laiko ir rungtynės pasibaigė 4 x 3 priešo naudai. Antrųjų komandų rungtynės pasibaigė lygiomis 1 x 1.

Pirmoj komandoj žaidė:

Martinaitis (Juknevičius), Osvaldo, Kostas, Atlio, Vidmantas, Pranas, Albertas, Luiz, Greibus, Urbietis, Hugo

Ateinantį sekmadienį lapkričio mėn. 24 d. Lithuanija turės futbolo rungtynes su 5 de Julho Vila Esperança rajone. Pirmai komandai paskirta graži taurė.

STALO TENISAS

Lapkričio mėn. 6 d. Bom Retiro Lithuanija turėjo antras stalo teniso rungtynes su Estudantes Paulista. Kaip pirmas taip ir šias rungtynes lengvai laimėjo lithuaniečiai šiuo rezultatu: 200 x 107, 150 x 106 ir 100 x 67.

Pirmoj komandoj žaidė: Banys, Kriaučiūnas, Jesevičius, Micheloni ir Godliauskas.

V. Jes.

„Negyvasis Taškas"

(Pabaiga)

Bet kuris raumenų darbas yra adiekamas skaidantis maistingosioms medžiagoms esančioms raumenyse. Sykiu su tuo raumenyse susidaro ypatinga medžiaga — pieno rūkštis, kuri kliudo raumenų darbui, jei jos perteklins nėra pašalinamas savo laiku iš organizmo. Pieno rūkštis pašalinama dažniausiai taip: kraujas, pritekąs į raumenis, atneša su savim deguonį, ir tas deguonis sudeguonina (oksiduoja), „sudegina" pieno rūkštį, o sudeguoninimo liekanas po to tas pats kraujas išveda iš raumenų.

Normaliai, ramiai dirbant mūsų plaučiai suspėja patiekti deguonį į raumenis pieno rūkščiai įveikti. Tačiau sportininko, dalyvaujančio lenktynėse, raumenys dirba labai įsitempę, pieno rūkšties atsiranda per daug, ir deguonies jai įveikti todėl nepakanka. Susitelkią raumenyse skaidymosi medžiagos nuodija organizmą, sukelia skausmą, ir galiausiai užeina negyvasis taškas.

Nepritryęs arba bevališkas žmogus tuomet tuč tuojau meta dalyvavęs. Tačiau, treniruotas, ištvermingas sportininkas nepasiduoda negyvajam taškui. Įtempęs valią jis priverčia tęsti raunenų darbą. Tada pradedama prakaituoti: dalis pieno rūkšties iš metama laukan su prakaitu. Ir valiai spaudžiant raumenys dirba toliau, eikvoja dar turimąsias maistingąsias atsargas, „nekreipdamos dėmesio" į pieno rūkšties nuodijimą.

Žinant negyvojo taško mechanizmą nesunku suvokti, kodėl treniruotė padeda nutolinti jo užėjimą. Treniruotas sportininkas alsuoja giliai ir lygiai, todėl jis per minutę įtraukia į savo plaučius ir sunaudoja daug daugiau deguonies negu netreniruotas žmogas. O juo daugiau deguonies pristatoma į raumenis, juo lėčiau vyksta pieno rūkšties prisirinkimas ir juo vėliau todėl užeina „negyvasis taškas".

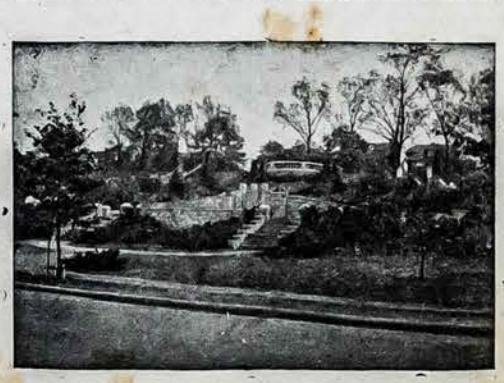

Okupuotos Lietuvos vaizdelis

Pats žinok ir kitam pasakyk, kad „LIETUVIS“ yra seniausias ir didžiausias savaitraštis visoje Pietų Amerikoje, patiekiąs savo skaitytojams naujausių žinių iš pavergtosios Lietuvos.

Susirūpinkite savo rytojumi.

Šiais sunkiais laikais kiekvienam lietuviui reikia gyvai susirūpinti savo ateitimi. Brazilijoje dabartiniu metu kiekvienas darbštus lietuvis gali savo ateitį užtikrinti tik žemės ūkyje.

TAIGI, NEATIDELIODAMI DABAR PAT ĮSIGYKITE ŽEMĖS SKLYPĄ LIETUVIŲ KOLONIJOJE PRIE SABAUDIJA, PARANOS ESTADO ŠIAURĖJE. Čia jūsų rytojus bus užtikrintas.

Puikiausia labai vertingu mišku apaugusi žemė, sveikas vanduo ir klimatas, nėra piktų skruzdžių „saûva“ garantuoti nuosavybės dokumentai, arti geležinkelio, nemokamas kolonisto į jo šeimos pervežimas iki vietos. Žemė parduodama išsimokėjimui labai prieinamomis sąlygomis. Yra galimybė įsikurti ir visai be jokio kapitalo. Parduodami skypai visokio didumo.

Nuo rugsėjo 1 dienos jau pradėta pardavinėti sklypai naujame lietuviškame miestelyje SABAUDIA, prie pat lietuvių kolonijos. Miestely sklypai beveik veltui — tik 300 reisų už kv. metrą. Didelė ateitis ne tik kolonistams, bet prekybininkams biznieriams ir amatininkams.

Žemių ir sklypų nuosavybė didžiausios P. Amerikoje anglų kolonizacijos bendrovės Companhia de Terras Norte do Paraná (Inscripção nº 12 no Registro Geral de imoveis da Camarca de Londrina confirm. Decreto-lei 3079 de 15 de Setembro de 1938). Visas smulkias informacijas lietuviams žodžiu ir raštu teikia kompanijos įgaliotinis St. Vancevičius, RUA AFONSO PENA, 289 (Bom Retiro). Įgaliotinis iš S. Paulo į Paraná vyksta gruodžio 9 ir sausio 6 d. d. Norintieji vykti kartu žemių ir vietos apžiūrėti gauna nemokamą kelionę užsirašę pas kompanijos įgaliotinį iki 12 val. išvykimo dienos.

Daržai išsimokėjimui

500 metrų nuo stoties Carvalho de Araujo, suburbio Centra do Brasil, C.A.I.C. skirsto ir parduoda už mažą įsimokėjimo mokęstį didelį daržą — chacara — kur yra tūkstančiai šių medžių: Pereiras, Videiras, Abacateiras, Jaboticabeiras, Laranjeiras ir daugel kitų vaismedžių. Išsimokėjimui parduodamas geras namas iš kiti pastatai su žemės sklypais. Dalo daržų su geru malkų mišku, kurį galima parduoti, po 500 reisis metrą. Traukiniai išeina

iš stoties Norte: 7,54; 9,05; 10,04; 11,10; 12,11; 14, 30·

Raštinė: Rua Rua José Bonifacio, 98. 1 and. s. 4

Sekmadeniais teirautis prieš stotį Carvalho de Araujo krautuvėje pas Antonio Kirsten.

RADIO APARATAI TRUMPU IR ILGU BANGU

Labai pigiomis importo kainomis grynais pinigais ir įlgalaikiam išsimokėjimui. Garantija dviem metam. Nuosava radio aparatų taisimo dirbtuvės.

Inžinierius **RIESENFELD**

RUA PRATES, 43 (Rua José Paulino kampa- priešais Luz sodną).

SPAUSTUVĖ BALTICA

Aleksandro Bumblio

S. Paulo, Rua João Theodoro, 194

TELEF. 4-8320

CARMINATIVO PLAZUKA

Geriausias vaistas dėl skilvio, kepenų ir žarnų ligų.

Tikras ir greitas pagijimas.

Įsigyk šiandien pat savo vaistinėje, nelauk rytojaus.

DR. BORIS CHIPIAKOFF

RUA YPIRANGA, 193 (kertė rua Santa Ephigenia)

Telf. 4-0316

Vidujinės, nervų, odos ligos. Speciali venerinių ligų klinik- Visiškas gydymas per 10—15 dienų su garantija. Konsultorija atidaryta iki 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

Daktaras

A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 sobr. /kampas Boa Vista 5- 25 de Março) 2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat r, aukšte. Tel. buto 2-5068.

DR. A. CANDIA

SIFILIS, GONOREJA VISOSE STADIJOSE GYDOMA MODERNISKIAUSIAIS BŪDAIS KAINOS ŽEMOS. Palengvina mokėjimo sąlygas.

BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3º and.

Tel. 4-0218 São Paulo.

Priima nuo 9 iki 12 ir nuo 2 iki 7 val. vak

Sekmadieniais nuo 11 iki 12 val.

Analizių Laboratorija

M. M. KOGAN

Ištyrimas nugarkauliosyvų, kraujo, išmatų, šlapumo skreplių ir skilvio sulčių.

Auto-vacinos

Gonorrejos ir sifilio diagnostikas

Priima: nuo 8 iki 12 val. ir nuo 2 iki 7 val.

Sekmadieniais nuo 9 iki 12 val.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3-o andar

TEL. 4-0218 SÃO PAULO

Svetimšalių registracija ir "Carteira de Identidade" "Modelo 19"

SULIG NAUJU ĮSTATYMU, KAINA PAPIGINTA.

AGENCIA RALICKAS

teikia visas tuo reikalu žinias ir priruešia visus dokumentus „Carteirai“ galutinai išgauti už 58$000.

Raštinė atidaryta nuo 8 iki 18 val.

Rua dos Gusmões, 324

/netoli Gabinete de Investigações/

Bondės iš Largo São Bento: 1, 2 ir 13.

Nesiduokite išnaudojami

Svetimšalių knygutės dabar kainuoja tik 20$200

Nežiūrint į tai daugelis tarpininkų už dokumentų paruošimą svetimšalio knygutės /kadernetos/ išgavimul ima labai brangiai.

Lietuviai, taupykitę laiką ir pinigns. Dėl svetimšalio knygutės išgavimo niekur nesikreipkite pirma nepasiteirvę pas St. Vancevičių, rua Afonso Pena nr. 289. Čia jums visi dokumentai bus paruošti greitai, sąžiningai ir daug pigiau negu kitur.

Galima kreiptis nuo 10 iki 9 v. vakaro. Sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

Kurie dar neišsiėmėte svetimšalio knygučių, pasiskubinkitn tai atlikti, nes nuo šios pareigos nebus atloistas ne. vienas Brazilijoj gyvenantis svetimšalis. Tiek vyrai tiek moterys privalo registruotis iš išsiimti svetimšalio knygutes.

Pranešimas!

Išrūpinnu legalizacijos popierius ir kadernetą modelo 19 tik už Rs. 36$000. Negaišk ilgiau! Išsiimk niėko nelaukdamas. Visuomet reikalinga! Tai vienintėlis dokumentas užtikrinąs jūsų darbą. Taip pat darau Gimimo Registrą, be pabaudos, kiekvienam asmeniui. Civilinės Vestuvės pigiausia kaina. Ir visi kiti reikalai šioje srityje.

Darbo valandos: nuo 8 val. ryto iki 9 vakaro. Sekmadieniais ir šventadieniais iki 12 val

RUA DUQUE DE CAXIAS 180 sob.
kampas rua Santa Efigenia

DĖMESIO!

LIETUVIŲ SIUVYKLA

"RŪBAS"

siūva rūbus sulig naujausių madų. Darbas atliekamas diplomuoto siūvėjo sąžiningai ir už darbą atsako. Didelis pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Galima kreiptis kiekvieną dieną iki 9 val. vakaro.

Atsakomasis siūvėjas JONAS ČIŽINAUSKAS

67 AVENIDA ZELINA 67

Seniausia lietuvių kolonijoje siuvykla „KAUNAS“

VEDAMA KAUNE DIPLOMUOTO SIUVĖJO J. ŠLIKTOS

Prie siuvyklos taip pat turime pardavimui baltinių, kaklaraiščių, diržų petnešių, kojinių, įvairių galenterijoms prekių ir gatavų rūbų. Čia paduodame kai kuriu gatavų rūbų kainas:

Vyriškos Kelnės

Pusvilnonės medžiagos 18$000

Geros išeiginės 22$000

Vilnonės nuo 35$000 iki 50$000

Darbinės brimo kelnės nuo 6$500 iki 14$000

Vaikams Kelnaitės

brimo nuo 3$ iki 5$

kostiumėliai nuo 10$ iki 18$

kostiumėliai vilnonės medžiagos mūsų pačių išdarbio nuo 40$

NAUJIENA: Iš gerųjų medžiagų likučių turime pasiuvę mūsų siūvykloje mokyklinio amžiaus berniukams kelnaičių, kurias parduodame labai pigiai. Prekės sukainuotos vitrinoje pigiau negu kitur. Užeikite įsitikinti. Esame pasiryžę kuo geriausiai patarnauti.

RUA DUQUE DE CAXIAS, 40 (Prieš Sorocabana stotį

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr.

São Paulo. Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir São Paulo, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10$000 u parcelana, arba sidabru. Darbas garantuotas Traukia dantis be skausmo už 5$00. Atidaryta dieną ir naktį.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCMIDT

Rua S. Caetano, 447 (se nr. 111). Tel. 4-5576 S. Paul

PRIĖMĖJA (Parteira)

Linda Rizzolí Marchiani

Diplomuota Ferraro ir São Paulo universitetuose ir buvusi asistetentė Turimo moterų ligoninėje. Taip pat leidžia hypodermines adatas.

Consultorijos adresas:

RUA SILVA PINTO NR. 303, S. Paulo.

TELEF. 5-2661.

UZSIPRENUMERUOKITE 1940 M ŠIUOS LAIKRAŠČIUS:

„DIRVĄ“ arba „AMERIKOS LIETUVĮ“. Šiedu vieni iš didžiausių ir įdomiausių Amerikos lietuvių savaitraščių. Jų kaina metams tik 20$000, pusmečiui 10$000.

Visus čia išvardintus laikraščius galima užsiprenumeruoti per „LIETUVIO“ redakciją. Pinigus sąsti „LIETUVIS“ CAIXA POSTAL 1764 S. PAULO, kartu pažymin už kurio laikraščio prenumeratą pinigai siunčiami.

Prisiuskite Pašto ženklų už 2$000 ir gausite visų aukščiau išvardintų laikraščių po vieną egzempliorių susipažinimui.

Zinios iš Lietuvos

— Kaune buvo sušauktas Kauno prokybos įmonių komisarų susirinkimas. Susirinkime kalbėjo prekybos komisaras „draugas" Grogorauskas. Iš jo kalbos paaiškėjo, kokion liūdnon padėtin pateko Lietuvos prekyba, bolševikams paviešpatavus Lietuvoje tik kelis mėnesius. Komisaras prisipažino, kad dabar pardavėjai esą užinteresuoti, kad į krautuves kuo mažiausia pirkėjų lankytusi. Tuo daugiausia nusiskundžia darbininkai. Komisaras „draugas" Ščerbakovas nurodęs apie spekuliantų kombinacinacijas. Pav., į vieną radio aparatų parduotuvę atėjusi moteris pardavėjo prašiusi parduoti radijo aparatą, už kurį siūlusi odinę kurtkę ir megstuką, kokių šiuo metu niekur negalima gauti. Kitur pardavėjams siūlomi kitoki daiktai už krautuvėje esamas prekes. Žodžiu, pasak Ščerbakovo, pradėta praktikuoti „mainų" prekyba.

Tenka pridurti, kad Sovietų Rusijoje jau seniai yra susidariusi tokia padėtis, kad krautuvės stengiasi turėti kuo mažiausia pirkėjų, nes jos visos yra suvalstybintos o kokia nauda krautuvės valdininkui iš to, kad į jį ateina klijentai. Juk vis vien prekių nėra! Kai dėl mainų prekybos, tai Lietuvos gyventojai dar laimingi, kad iš senų laikų turi odines kurtkes ir megstukus. Praeis dar kuris bolševikiškojo „rojaus" laikas — jie ir to nebeturės. Tuomet ir Lietuvoje bus tas pats „rojus", kaip ir Sovietų Rusijoje.

—X—

— Iš bolševiku okupuotosios Lietuvos ateina vis šiurpesnės žinios. Štai žinia, kuri šiurpu nukrės kiekvieną lietuvį:

Sovietų Rusijos vyriausybės įgaliotinis Vilniuje Berezinas ir Vilniaus apskrities viršininkas Kazanavičius aplankė Felikso Dzeržinskio seserį, kuri gyvena Lvovo gatvėje. Aukščiausiosios tarybos prezidiumo pirmininko J. Paleckio pageidavimu, Aldonai Dzeržinskaitei įteikta vienkartinė pašalpa. Dabar esąs esąs svarstomas klausimas jai paskirti nuolatinę pensiją.

Prisiminkime, kad Feliksas Dzeržinskis buvo ilgametis garsiosios čeka viršininkas. Tai buvo kaip tik tuo metu, kai Čeka žudė tiesiog tūkstančius žmonių. Ant Dzeržinskio sąžinės yra tūktančių tūkstančių žmonių aukų. Dabar Lietuvos žmonės turės šio pasaulyje nematyto budelio seseriai mokėti pensija! Neabejojam, Dzeržinskio laikais buvo nužudyta ir nemaža lietuvių, pasilikusių Rusijoje arba negalėjusių grįžti į Nepriklausomą Lietuvą.

—X—

— „Darbo Lietuva" išsidėjo pasikalbėjimą su kai kuriais Kauno pradžios mokykių mokslei viais. Vienas jų, Henrikas Sadauskas, pareiškė norą, kad kai turėsiąs pinigų tai nusipirskiąs kišenini peilį. Bet vargšas vaikas aiškunežino kad visus Lietuvoje buvusius peiliukus Išpirko raudonarmiečiai, nes Rusijoje peiliukas yra didžiausia retenybė.

—X—

— „Darbo Lietuvos" korespondentas, vaikščiodamas po mokyklas, iš vaikų patyręs, kad jie ypatingai noliai žada mokytis rūsų kalbos. Ką gi darysi nesimokęs, kai prie tavęs stovi raudonasis žandaras, kaip caro laikais stovėjo baltasis žandaras!

—X—

— Lietuvos liaudies pagalbos sąjungos centro valdyba įgaliojo „draugą" Giršą Abramavičių tvarkyti jo skelbimus ir pranešimus per spaudą ir radiją.

—X—

— Sovietų Lietuvos švietimo komisariatas nuo spalių 21 d. turėjo būti perkeltas į Vilniu. Suaugusių švietimo valdyba kūno kultūros rūmai ir priešmokyklinio auklėjimo ir vaiku namų skyrius pasilieka Kaune.

—X—

— Iš Prancūzijos pranešama, kad prancūzų paštai ligšiol dar nepriima laiškų ir telegramų, adresuotų į Lietuvą su pažymėjimu „URSS (Sovietu Socialistinių Respublikų Sąjunga). Prancūzijos paštams ligšiol tebeegzistuoja tik Lietuva be jokių sovietinių priedu.

—X—

— Iš Stockholmo gauta žinių, kad spalių 13 d. buvo metinis švedų—baltų studentų draugijos suririnkimas. Šiame susirinkime švedų studentai, ypač tie, kurie yra studijavę arba lankęsi nepriklausomojoj Lietuvoj, pareiškė daug nuoširdžios simpatijos lietuvių tautai, patekusiai į rusu bolševikų okupaciją. Lietuvis etnilogas J. Lingis, skaitąs paskaitas apie lietuvių etnologiją Stockholmo universitete, plačiai apibudino paskutinių laikų skaudžius įvykius Lietuvoje. Jo prašimas buvo išklausytas su dideliu susidomėjimu ir susilaukė audringo pritarimo.

Kitą dieną, spalių 14 d., buvo sušauktas švedu etnologijos mokslininkų draugijos susirinkimas, pašvęstas Pabaltijo tautoms. Apie lietuvių tautos padėtį, ypač apie mokslinie darbo sąlygas ir lietuvių mokslininkų likimą sovietų okupacijoje, pranešimą padarė p. J. linkis, kuris yra minėtos mokslininkų draugijos narys. Buvo padaryti pranešimai taip pat apie latvius ir estus. Šios draugijos pirmininkas yra žymus švedų mokslininkas ir lietuvių bičiulis prof. Erykser.

SKAITYK „LIETUVĮ" IR ŽINOSI VISKĄ KAS DEDASI PAVERGTOJE MŪSŲ TĖVYNĖJE

L. S. B. „Vilnis" visuotino susirinkimo REZOLIUCIJOS

Lietuvių Sąjungos Brazilijoj Visuotinas narių susirinkimas įvykęs 1940 m. lapkričio 10 d., patalpose rua Senador Dantas 121, Rio de Janeiro, išklausęs ir apsvartęs Valdybos, Revizijos Komisijos ir atsirų asmenų pranošimus, — nusitarė:

1. VALDYBOS VEIKIMO REIKALU:

a) pritarti Valdybos nuveiktiems darbams ir patvirtinti atskaitomybę;

b) padėkoti Valdybai ir Revizijos Komisijai už rupestingą pareigų ėjimą;

c) padėkoti visiems kitiems veikėjams bei remėjams;

d) padėkoti São Paulo lietuvių spaudai už pranešimus bei kitokios korespondencijos talpinimus.

2. SPAUDOS REIKALU:

a) išleisti „Tautos Vilnies" 2 nr pavedant redagavimą kun. J. Janilioniui;

b) paremti São Paulo lietuvių spaudą prenumeratomis;

c) išrūpinti skaityklai Pietų bei Šiaurės Amerikos lietuvių laikraščius.

3. ORGANIZACIJOS REIKALU:

a) registruoti Sąjungą svetimšalės organizacijos teisėmis ir tuo tikslu pakeisti įstatus kiek tatai reikalinga registracijos formalumui atlikti;

b) pravesti naujų narių pri sirašymo vajų;

c) ruošti savaitinius narių susėjimus ir mėnesinius viešus parengimus;

d) daryti žygius surasti tinkamesnes patalpas ir geresnėmis sąlygomis;

e) palaikyti glaudžius santykius su naujai susikurusiu Lietuvių Kataliku Komitetu;

f) dėti pastangas, kad įvyktų artimesnis bendradarbiavimas tarp visų Pietų Amerikos lietuvių kolonijų;

g) arčiau susipažinti su Šiaurės Amerikos lietuvių veikimu ir juos informuoti čionykštį veikimą.

4. LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS REIKALU:

a) protestuoti prieš Sovietų Rusijos groboniškąžygį, kuriuo panaikintas Lietuvos suverenumas;

b) nepripažinti legalia Lietuvos vidaus sovietinės tvarkos;

c) laikytis senosios Lietuvos pilietybės;

d) padėkoti Brazilijos Vyriausybei, jos Prezidento asmeny, už nepripažinimą Lietuvos prijungimo prie Sovietų Rusijos ir už palankumą lietuvių išeivijai:

e) prisidėti prie Lietuvai gelbėti Komiteto, jei toks susidarytų San Pauly, kaip žymiausioj Brazilijos kolonijoj;

f) sudaryti Lietuvos pabėgeliams šelpti fondą;

g) ypatingu iškilmingumu atšvęsti Vasario 16 d., o birželio 15 d. apsiausti gedulu.

5. PASVEIKINTI RAŠTU:

Lietuvos Ministrą Pietų Amerikai Dr. K. Graužinį; Lietuvos Konsulą San Pauly p. Polišaittį; buv. Lietuvos Konsulą Rio p. L. Mobergą.

6. PAKELTI GARBĖS NARIU

Joną Saurusaitį už žymų pasidarbavimą organizacijai.

7. Šias rezoliueijas paskelbti São Paulo lietuvivių spaudoj.

Lietuvos Respublikos Konsulatas, São Paulo,

skubiai ieško Katarinos Štašienies — STACHIS. Ji pati arba kas žino kur ji gyvena, prašoma skubiai kreiptis į Lietuvos Konsulatą, rua Jaguaribe, 477 darbo valandomis. Reikalas yra labai svarbus.

Lietuvos Respublikos Konsulatas

BRAIŽINIUS dėlei išgavimo iš PREFEITUROS „ALVARÁ" ir kitus, kaipo paruošimą REQUEREMENTU į Valstybės Įstaigas ir surištus su tuom vaikščiojimus atlieka geromis sąlygomis Escriptorio „ALIANÇA" Av. Rangel Pestana, 1829, 5 aukštas. Tel. 3 5350.

Paieškojimas

Aš, Levosė Trakinaitė Mackevičienė, gyv. Brazilijoje, São Paula mieste, Rua Prates, 350, paieškau Igną Trakimą arba Antosę Žiučivievę, kurie gyvena Šiaurės Ameri koje.

Nr. 16 Broad Str.
Hundson Mass.

Pigiai išnuomuojamas butas

Bom Retiro rajone skubiai ir pigiai išsinuomuojas geras butas iš 4 kambarių, virtuvės ir vonios. Autobusas prie pat durų. Kreiptis: RUA AFONSO PENA N° 280 (Bom Retiro).

S. PAULO MUZIKOS INSTITUTO

Muzikos Profesorius José Haselbauer

Moko smuiką, rudimentus ir teoriją. Prirengiami mokiniai į bet kokią konservatorijos klasę arba visą konservatorijos kursą.

Rua Dr. Oscar Freire, 384.
(Jardim America)
São Paulo.

CHIROMANTE

Mme Sedefa

Turėdama mokslo ir daugelio metų patyrimo šioje srityje, siūlo savo patarnavima. Neturite pasisekimų ir esate nelaimingas savo šeimoje arba komercioje? Turite kokių nepasisekimų, kurie jums kelia rūpesčių? Norite sugrąžint savo draugystėn asmeni, kuris nuo jų sų atsiskyręs? Norite pašalinti bile kokią blogybę? Norite turėti geros kloties darbe? Yra kitokių nenugalimų kliūčių? Negaišdami kreipkitės i Mme. Sedefa, kuri suteiks gerų patarimų. Patarimas sąžiningas, garantuotas ir greitas. Rua Barão de Jaguara, 1122 prie Largo Cambucy. Priėmimo valandos kasdieną nuo 8 v. ryto iki 20 valandos, sekmadieniai taip pat.

Aplankykite, kad įsitikintumėte

Consulta 5$000.

SKELBKITES TIK „LIETUVY"

Darbininkai

Dėmesio!...

Vyrai bei moterys (vedę ar nevedę, kurie dirba Industrijoje, KOMERCIJOJE, arba TRASPORTE, gali įsigyti nuo savą butą be įnašų nei už žemę, nei už statybą.

Smulkias informacijas teikia „Aliança", Av. Rangel Pestana, 1829, 5 aukštas, darbo dienomis.

Reta proga, todėl nepraleiskite ir įsigykite nuosavą butą

Pasinaudokite proga.

Pranešame lietuvių visuomenės, kad suniteresuotiems kolonizacija, žemės bei sklypų įsigijimu, bizniu ir įsikūrimu Paranos estado šiaurėšių metų gruodžio 9 d. ir 1941 m. sausio 7 d.

bus parūpinami nemokami kelionės bilietai iš São Paulo iki pat vietos ir atgai. Lietuviai, kurie nori susipažinti su Cia de Terras Norte do Paraná žemėmis, vieta, biznio bei įsikūrimo galimybėmis gali pasinaudoti šia gera proga ir užsirašyti iš anksto pas kompanijos įgaliotinį St. Vancevičių RUA AFONSO PENA, nr. 289 (Bom Retiro). Užsirašyti galima iki išvažiavimo dienos 2 val. p.p.

Jei kas nori įsigytí, ar parduoti

namus, žemės sklypą statybai, sítio arba chacarą, lai kreipiasi į agencia „ALIANÇA" nes turime labai daug pasiūlyjimų kaip iš vietinių vokiečių taip pat ir iš Santa Catharinos Paranos ir Minas Geraes Estadų. Dauguma tokių Ūkių gražiai sutvarkyti, ir parsiduoda su viskuom kaip stovi, labai pigiomis kainomis. Kreiptis: Av. Rangel Pestana, 1829 — 5 aukštas, sala 54.

Nepaprasta Naujiena

Pranešame lietuvių visuomenės žiniai, kad nesenai gauta iš Lietuvos ir Šiaurės Amerikos NAUJŲ LABAI ĮDOMIŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ platinimui. Platinamos knygos yra tokios, kurių n ra São Paulo lietuvių skailyklose ir knygynuose. Jų kainos nepaprastai pigios. Puikiausi romanai, apysakos ir kitos knygos tik po 1$000, 2$000, 3$000 ir tt.

Knygos siunčiamos ir į provinciją apmokant persiuntimo išlaidas. Taip pat yra labai gražių lietuviškų paveiklų bei atvaizdų.

Trumpus knygų katalogus siunčiame nemokamai.

Perkant didesnį knygų skaičių duodama ir išsimokėjimui.

Įsigykite puikių lietuviškų knygų beveik veltui dabar, nes vėliau jų negausite ir už didelius pinigus. Knygų skaičius apribotas, todėl nepraleiskite geros progos.

Žodžiu ir laiškais kreiptis pas St. Vancevičių RUA AFONSO PENA N° 289 (Bom Retiro) São Paulo.

Vytauto šaltinis Birštone.

Svetimšalių Identifikacija

Gabinete de nvestigações įstaigoje svetimšalių dentifikacijos skyrius, ant rua dos Gusmões Nr. 410 šaukia dentifikuotis (nutraukt pirštų nuospaudas ir fotografijas šiuos numerius:

Lapkričio
„ 25 d. pirmadienis — nuo 68751 iki 68850
„ 26 d. antradienis — nuo 68851 iki 68950
„ 27 d. trečiadienis — nuo 68951 iki 69050
„ 28 d. ketvirtad. — nuo 69051 iki 69150
„ 29 d. penktadienis — nuo 69151 iki 69250
„ 30 d. šeštadienis — nuo 69251 iki 69350

Visi lietuviai, kurie turi korčiukes su numeriais privalo selti dieną, kada bus šaukiami jų numeriai ir atvykti į Gabinete de Investigações nuo 12 iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.